

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Kommunehelsetjenesten

Hvem er jeg?

- Kommuneoverlege i Hammerfest
- Spesialist i samfunnsmedisin
- Leder i Norsk samfunnsmedisinsk forening, Norsam

Foto: Sonni Schumacher

Kommunehelsetjenesten

Her har vi samlet de viktigste ressursene for deg som jobber i kommunehelsetjenesten. Utforsk retningslinjer, regler, verktøy og mer:

Sykehjem

Hjemmetjeneste

Psykisk helse og rus

Skolehelsetjenesten og
helsestasjon for ungdom

Svangerskapsomsorg og helsestasjon

Samfunnsmedisin og
folkehelsearbeid

Samfunnsmedisin

- Medisinsk fagfelt
- Handler om samfunnsforholdene folk lever under og helsetilstanden i befolkningen
- Sykdomsforebygging og helsefremming på samfunnsnivå gjennom **systematisk folkehelsearbeid**

Temaside for samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Målgruppe

- kommuneoverleger
- beslutningstakere
- folkehelserådgivere
- samfunnsplanleggere

Formålet

- Samle praksisnære kunnskapsressurser på ett sted

Foto: Sonni Schumacher

Referansegruppe

Aud Marie Tandberg, kommuneoverlege og leder av Norsk samfunnsmedisins forening (NORSAM)

Kerstin Anine Johnsen Myhrvold, kommuneoverlege og styremedlem i NEMFO (Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid)

Irena Jakopanec, kommuneoverlege Tønsberg, phd

Annica Lindén Øygard, generalsekretær i Folkehelseforeningen

Else-Marit Sætaberget, strategisk rådgiver helse, Kongsvinger kommune

Hilde Sylliaas, førsteamanuensis NMBU, Institutt for folkehelse

Michelle Grue Heggen, rådgiver folkehelse, Norges Frivilligsentraler

Daniel Kingsley Baadland, fagleder folkehelse, Fylkestannkontoret i Rogaland

Dagny Elisabeth Ulvøy, faggruppen for helsesykepleiere, Norges sykepleierforbund

Marit Lang-Ree Finstad, rådgiver folkehelse og levekår, Gausdal kommune

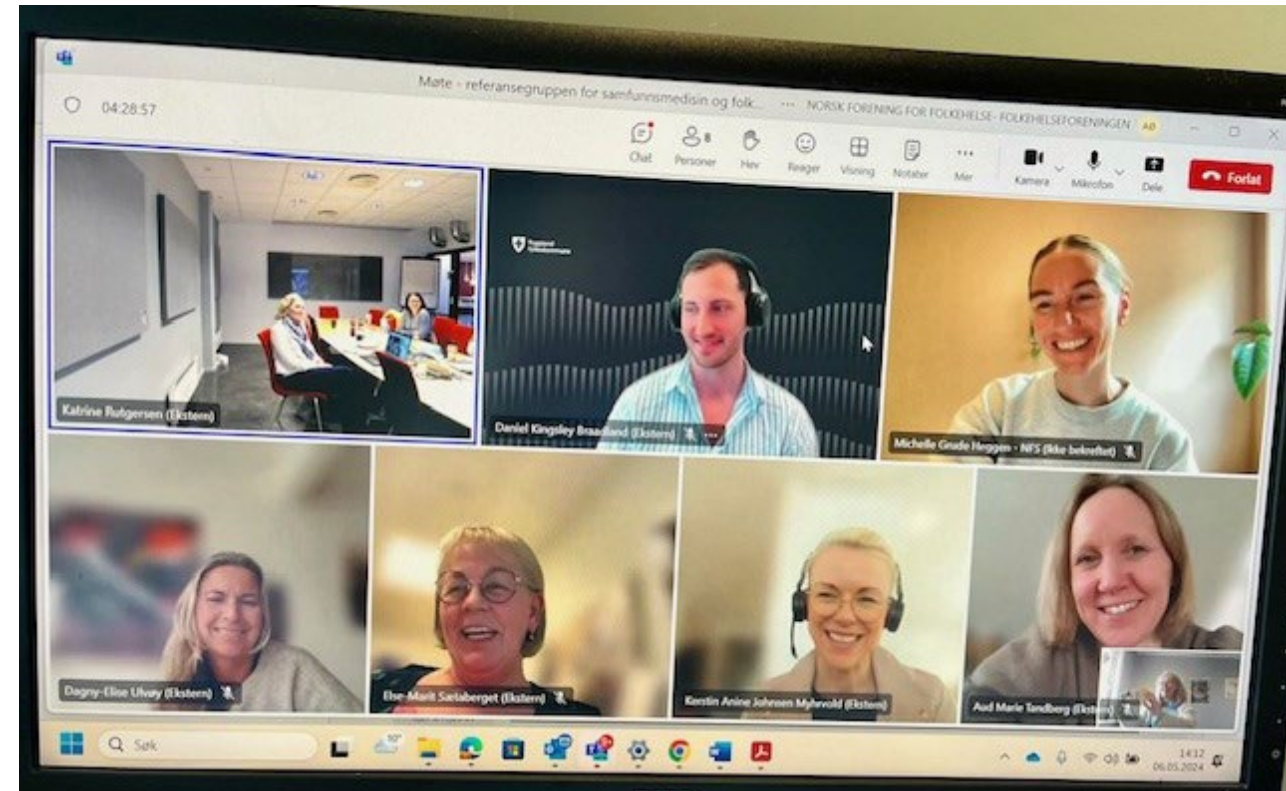

Foto: Annica Øygard

Kommunehelsetjenesten

Samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Systematisk folkehelsearbeid

Miljø og helse

Tidligere miljørettet helsevern

Smittevern

Helseberedskap

Rådgivning til helse- og omsorgstjenesten

Kommuneoverlegeveilederen

Om kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen

Frivillighet i folkehelsearbeidet

Helsefremmende og forebyggende tannhelsetjeneste

Minoritetshelse (under arbeid)

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Systematisk folkehelsearbeid

Sist oppdatert 16. jan. 2026

Folkehelsearbeid kan beskrives som generelle tiltak og aktiviteter som har som mål å fremme helse, forebygge sykdommer og forbedre livskvaliteten i en befolkning. Systematisk folkehelsearbeid er et kommunalt ansvar etter folkehelselovens § 4. I arbeidet inngår krav til skriftlig oversikt over folkehelsen, og denne oversikten skal ligge til grunn for planstrategien. Kommunale folkehelsetiltak skal utarbeides i tråd med utfordringer og ressurser slik identifisert i oversikten, og tiltakene skal evalueres.

HOPP NED TIL

Aktuelle lover, forskrifter og forarbeider

Folkehelseoversikt

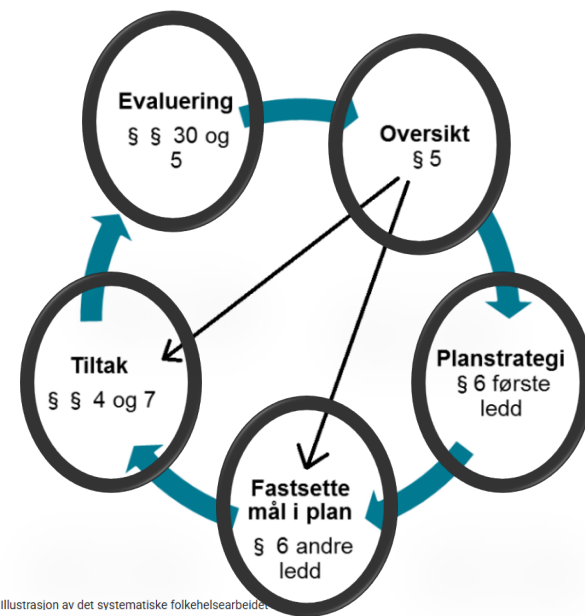
Folkehelse i plan

Tiltak

Andre ressurser

Strukturert prosess for å fremme god helse og forebygge sykdom i befolkningen

Lovfestet gjennom folkehelseloven

Illustrasjon av det systematiske folkehelsearbeidet

Illustrasjon: Helsedirektoratet

Kommunehelsetjenesten

Samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Systematisk folkehelsearbeid

Miljø og helse

Tidligere miljørettet helsevern

Smittevern

Helseberedskap

Rådgivning til helse- og omsorgstjenesten

Kommuneoverlegeveilederen

Om kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen

Frivillighet i folkehelsearbeidet →

Helsefremmende og forebyggende tannhelsetjeneste →

Minoritetshelse (under arbeid) →

Helsestasjon og skolehelsetjenesten →

Miljø og helse

Sist oppdatert 16. jan. 2026

Miljø og helse, tidligere miljørettet helsevern er et fagområde innen folkehelse som handler om å identifisere, forebygge og kontrollere miljøfaktorer som kan påvirke menneskers helse.

Arbeidet med miljø og helse omfatter helsefremmende miljøtiltak som legger til rette for positive faktorer som for eksempel gode oppvekstsvilkår, godt fysisk skolemiljø, helsefremmende nærmiljøer, trygge skoleveier, sosiale møteplasser m.m. I tillegg skal man forebygge sykdom og uhelse ved å beskytte befolkningen mot negative miljøfaktorer, som for eksempel støy, forurensing, dårlig inneklima, helseskadelige bomiljø, ulykker og skader.

Målet er å redusere risiko for sykdommer, forbedre livskvaliteten og beskytte sårbare grupper.

HOPP NED TIL

[Aktuell lover, forskrifter og forarbeider](#)

[Miljørettet folkehelsearbeid i plan](#)

[Klagesaksbehandling og vedtak](#)

[Tilsyn og godkjenning](#)

[Beredskap i miljø og helse](#)

[Andre ressurser](#)

En del av
folkehelseloven

Tidligere miljørettet
helsevern

Nå miljø og helse

Kommunehelsetjenesten

Samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Systematisk folkehelsearbeid

Miljø og helse

Tidligere miljørettet helsevern

Smittevern

Helseberedskap

Rådgivning til helse- og omsorgstjenesten

Kommuneoverlegeveilederen

Om kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen

Frivillighet i folkehelsearbeidet

Helsefremmende og forebyggende tannhelsetjeneste

Minoritetshelse (under arbeid)

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Smittevern

Sist oppdatert 16. jan. 2026

Smittevern handler om tiltak for å forebygge smitte med mikroorganismer, og er en viktig del av folkehelsearbeidet. Virkemidlene i smittevernsarbeidet er planlegging, overvåking, rådgivning og håndtering. Kommunene er pliktig å ha en smittevernplan.

Forsvarlig smittevern i og utenfor helsetjenesten, god vaksinasjonsdekning, riktig bruk av antibiotika og effektive overvåkingssystemer er en forutsetning for at vi kan holde smittsomme sykdommer under kontroll i Norge.

HOPP NED TIL

Lover og forskrifter

Smittevernplan

Smittevern i helseberedskap

Forebygging av infeksjonssykdommer

Oversikt over de infeksjonsepidemiologiske forholdene i kommunen

Informasjon og råd

Andre ressurser

Overordnet smittevern:

Plan
Oversikt
Informasjon

Kommunehelsetjenesten

Samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Systematisk folkehelsearbeid

Miljø og helse

Tidligere miljørettet helsevern

Smittevern

Helseberedskap

Rådgivning til helse- og omsorgstjenesten

Kommuneoverlegeveilederen

Om kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen

Frivillighet i folkehelsearbeidet

Helsefremmende og forebyggende tannhelsetjeneste

Minoritetshelse (under arbeid)

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Helseberedskap

Sist oppdatert 16. jan. 2026

Formålet med helseberedskapen er å beskytte liv og helse i befolkningen, og sørge for at folk får nødvendig helsehjelp. Ved store kriser og katastrofer skal nødvendige helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester fortsatt være tilgjengelige for innbyggerne. Det er en klar sammenheng mellom folkehelsearbeid og beredskap, siden forebyggende tiltak styrker samfunnets evne til å håndtere kriser og reduserer risiko for at de oppstår.

Etter helseberedskapsloven plikter kommunen å lage en beredskapsplan for de helse-, omsorgs- og sosialtjenestene som den tilbyr eller har ansvar for. Planverket må også omfatte miljørettet helsevern og private virksomheter som er en del av de respektive tjenestene, som for eksempel fastlegeordningen.

Planen skal bygge på en egen risiko- og sårbarhetsanalyse.

HOPP NED TIL

Lover, forskrifter og forarbeider

Helse- og sosialberedskapsplan

Risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS)

Andre ressurser

Kommunehelsetjenesten

Samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Systematisk folkehelsearbeid

Miljø og helse

Tidligere miljørettet helsevern

Smittevern

Helseberedskap

Rådgivning til helse- og omsorgstjenesten

Kommuneoverlegeveilederen

Om kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen

Frivillighet i folkehelsearbeidet

Helsefremmende og forebyggende tannhelsetjeneste

Minoritetshelse (under arbeid)

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

Rådgivning til helse- og omsorgstjenesten

Sist oppdatert 19. mai 2025

Kommuneoverlegen skal utføre medisinskfaglig rådgivning til helse- og omsorgstjenesten på lik linje med rådgivning til øvrige sektorer i kommunen. Dette innebærer å ha oversikt over lokal, regional og nasjonal kunnskap, samt utviklingstrekk i samfunnet.

Kommuneoverlegen bør være en viktig premissleverandør i kommunal planlegging, blant annet ved å sikre bruk av gode styringsdata om sykdomsforekomst og identifisere helsebehov på gruppenivå. Kommuneoverlegen bør bidra med kunnskap om helseforhold i budsjettarbeid og beslutningsprosesser. Rådgiverrollen omfatter også evaluering av helse- og omsorgstjenester i kommunen som viktig del av kvalitet- og utviklingsarbeidet.

Kommuneoverlegen står i særstilling fordi funksjonen ligger utenfor den daglige driften og det kliniske arbeidet i helse- og omsorgstjenesten.

HOPP NED TIL

Lover, forskrifter og forarbeider

Kommunale helse- og omsorgstjenester

Fastlegeordningen

Samhandling

Tvang

Andre ressurser

Kommunehelsetjenesten

Samfunnsmedisin og folkehelsearbeid

Systematisk folkehelsearbeid

Miljø og helse

Tidligere miljørettet helsevern

Smittevern

Helseberedskap

Rådgivning til helse- og omsorgstjenesten

Kommuneoverlegeveilederen

Om kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid i kommunen

Frivillighet i folkehelsearbeidet

Helsefremmende og forebyggende tannhelsetjeneste

Minoritetshelse (under arbeid)

Helsestasjon og skolehelsetjenesten

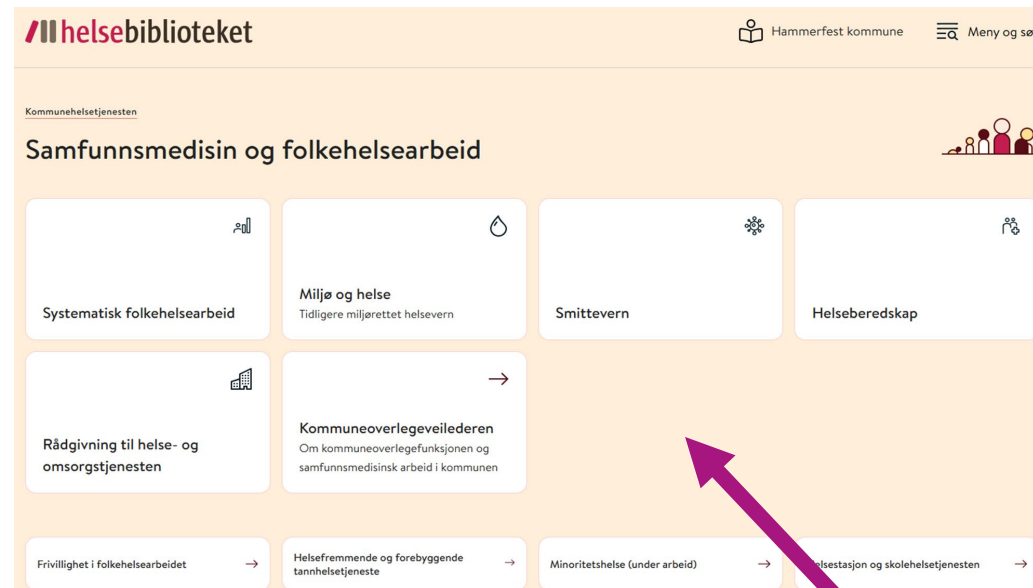
Kommuneoverlege – kommunens organisering av kommuneoverlegefunksjonen og samfunnsmedisinsk arbeid

Veileder til lov og forskrift

Først publisert: 12. mai 2025
Siste faglige endring: 12. mai 2025

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Stort løft for
kommuneoverlege-
funksjonen

Håndbok for
kommuneoverleger

Hammerfest kommune
Hámmerfeastta suohkan

Takk for meg!

Postboks 1224
9616 Hammerfest
postmottak@hammerfest.kommune.no
Telefon: 78 40 20 00
Org nr 921 770 669

www.hammerfest.kommune.no